

Adroddiad ar yr Archwiliad o'r Cyfrifon – Cyngor Sir Ynys Môn

Blwyddyn archwilio: 2025-26

Dyddiad cyhoeddi: Medi 2026

Cyfeirnod y ddogfen: 5461A2026

Cynnwys

Cynnwys	2
Cyflwyniad	4
Cipolwg ar eich archwiliad	5
Perthnasedd	6
Canfyddiadau Archwilio	7
Tîm archwilio a chydymffurfio moesegol	10
Atodiad 1 – Risgiau archwilio a'r canlyniadau	12
Atodiad 2 – Crynodeb o gywiriadau a wnaed	17
Atodiad 3 – Adroddiad archwilio arfaethedig	23
Atodiad 4 – Llythyr sylwadau	28
Ansawdd archwilio	31
Eich cefnogi chi	32

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol, Swyddfa Archwilio Cymru na staff Swyddfa Archwilio Cymru'n derbyn unrhyw atebolrwydd mewn perthynas ag unrhyw ddibyniaeth ar y ddogfen hon nac unrhyw ddefnydd arall ohoni gan unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu cyflogai arall yn eu cymhwyster unigol, nac mewn perthynas ag unrhyw ddefnydd gan unrhyw drydydd parti.

I gael rhagor o wybodaeth, neu os oes arnoch angen unrhyw un neu rai o'n cyhoeddiadau mewn fformat a/neu iaith arall, cysylltwch â ni dros y ffôn ar 029 2032 0500, neu drwy anfon neges e-bost i post@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. This document is also available in English.

Cyflwyniad

Catherine Mealing-Jones

Archwilydd
Cyffredinol Cymru

Fel Archwilydd Cyffredinol Cymru sydd newydd ei benodi, mae'n bleser gennyf rannu fy Adroddiad Archwilio Cyfrifon. Mae'r Adroddiad yn crynhoi prif ganfyddiadau fy archwiliad o'ch adroddiad blynyddol a chyfrifon ar gyfer 2025-26. Mae fy nhîm eisoes wedi trafod y canfyddiadau hyn gyda'r Rheolwr Gwasanaethau Cyllid.

Mae fy nhîm wedi cwblhau'r gwaith archwilio yn unol â nodwyd yn fy Nghynllun Archwilio dyddiedig Mai 2026.

Ers fy Nghynllun Archwilio, rwyf wedi diweddarau perthnasedd i adlewyrchu cyfrifon 2025-26. Nid wyf wedi adnabod unrhyw

risgiau archwilio newydd. Caiff fy ymateb i risgiau a adnabuwyd yn flaenorol ei nodi yn **Atodiad 1**.

Mae'n ofynnol i mi ddarparu barn pa un a yw'r cyfrifon wedi cael eu paratoi'n briodol, a pha un a ydynt yn rhoi darlun gwir a theg, ym mhob agwedd berthnasol. Caiff fy marn archwilio arfaethedig a'r sail drosti ei hamlinellu ar dudalen 24.

Cyfrifoldeb y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu h.y. y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yw mynd i'r afael ag unrhyw faterion a godwyd yn fy adroddiad a darparu Llythyr Sylwadau ar fy nghyfer.

Hoffwn estyn fy niolchgarwch i swyddogion a staff Cyngor Sir Ynys Môn am eu cydweithrediad trwy gydol y broses archwilio sydd wedi bod yn amhrisiadwy i allu cwblhau'r archwiliad hwn yn effeithiol.

Cipolwg ar eich archwiliad

Rydym yn bwriadu cyhoeddi **barn ddiamod** ar y cyfrifon

Gweler [Atodiad 3](#)

Nid oes **materion arwyddocaol eraill** i'w nodi.

Gweler y [Canfyddiadau archwilio](#)

Mae **un gamddatganiad heb eu cywiro** yn y cyfrifon [yr ydym yn dymuno eu dwyn i'ch sylw

Gweler y [Canfyddiadau archwilio](#)

Rydym yn anelu at ardystio eich cyfrifon ar **29 Medi 2026**, sydd cyn y terfyn amser sef **30 Medi 2026**.

Perthnasedd

Rwy'n defnyddio barn proffesiynol i bennu trothwy perthnasedd i adnabod a chywiro camddatganiadau a allai effeithio ar benderfyniadau defnyddwyr, gan ystyried gwallau ariannol a gofynion datgelu yn ôl y fframwaith cyfrifyddu a'r cyfreithiau perthnasol. Mae fy nhîm yn diweddarau perthnasedd trwy gydol yr archwiliad ac yn yr adroddiad hwn rwy'n cynnwys materion sy'n mynd y tu hwnt i'm trothwy adrodd, a nodir isod.

Perthnasedd

Pennwyd lefel perthnasedd o 1% o wariant gros yn seiliedig ar ddatganiadau ariannol drafft 2025-26.

Trothwy adrodd (dibwys)

Pennwyd lefel perthnasedd o 5%.

£3.253 miliwn

£0.162 miliwn

Ceir rhai meysydd o fewn y cyfrifon a allai fod yn bwysicach i ddefnyddiwr y cyfrifon. Rydym yn cadarnhau lefelau perthnasedd is ar gyfer y rhain:

Adroddiad ar gydnabyddiaeth ariannol

£1,000
(neu i'r band cywir agosaf)

Datgeliadau partïon cysylltiedig

£10,000 (yn ymwneud ag unigolion)

Canfyddiadau Archwilio

Camddatganiadau

Mae camddatganiad yn codi lle nad yw gwybodaeth yn y cyfrifon yn unol â safonau cyfrifeg.

Nodwyd rhai gamddatganiadau yn y cyfrifon.

Camddatganiadau nas cywirwyd

Mae'r cynllun Tai i mewn i Gartrefi yn fenter gan Lywodraeth Cymru lle mae'r Cyngor yn derbyn cyllid benthyciad gan Lywodraeth Cymru ac yna'n rhoi benthyciadau i berchnogion eiddo i gefnogi'r gwaith o adfer tai yn yr ardal.

Yn nhermau cyfrifyddu, mae asiant yn gweinyddu trafodion ar ran parti arall ac nid yw fel arfer yn ysgwyddo'r prif risgiau neu fuddion ariannol. Mewn cyferbyniad, pennaeth sy'n gyfrifol am y trafodiad ac yn cydnabod yr asedau, rhwymedigaethau, incwm a gwariant cysylltiedig lle mae'n rheoli'r hawliau a'r rhwymedigaethau.

Mae ein hadolygiad o'r cytundeb sylfaenol yn dangos bod sylwedd y cynllun yn gyson â'r Cyngor yn gweithredu fel pennaeth, yn hytrach nag fel asiant, gan fod y Cyngor yn ysgwyddo'r risgiau ariannol sy'n gysylltiedig â'r trefniadau benthycia a benthycia. Dylai'r driniaeth gyfrifyddu felly adlewyrchu sylwedd economaidd y trafodion a hawliau a rhwymedigaethau'r Cyngor sy'n deillio o'r benthyciadau.

Mae'r Cyngor yn cymryd rhan mewn pedwar trefniant tebyg: Tai yn Gartrefi, Benthyciadau Gwella Cartrefi, Cynllun Adnewyddu Cartrefi Gwag a Chynllun Canol Trefi. Cyflwynir y rhain yn nodyn 38, gyda chyfanswm balansau o £1.809 miliwn wedi'u datgelu mewn perthynas â'r cynlluniau.

Er y byddai sylwedd y trefniadau yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor gydnabod benthyciad gan Lywodraeth Cymru ac yna benthyciadau cyfatebol a roddwyd i unigolion, mae'r driniaeth bresennol wedi'i chymhwyso fel trafodiad asiantaeth, gyda symiau net wedi'u cofnodi o fewn y fantolen.

Byddai sefydlu'r sefyllfa gyfrifyddu gywir yn gofyn am adolygiad manwl o gytundebau benthyciadau hanesyddol, trafodion ac ad-daliadau. Mae

swyddogion wedi cyngori y byddai'r gwaith hwn yn gofyn am adnoddau sylweddol ac ni ddisgwylir iddo gael ei gwblhau cyn paratoi datganiadau ariannol 2026-27.

O ganlyniad, mae ansicrwydd o hyd ynghylch yr union cywiriad cyfrifyddu sydd ei angen. Fodd bynnag, mae'r Cyngor wedi rhoi cadarnhad gan Lywodraeth Cymru mai gwerth gros y benthyciadau perthnasol oedd £1.55 miliwn. Ar y sail hon, rydym yn fodlon na fyddai unrhyw addasiad posibl yn berthnasol i ddatganiadau ariannol y Cyngor. O ganlyniad, nid oes unrhyw ddiwygiad wedi'i wneud i gyfrifon 2025-26, ac mae'r mater wedi'i adrodd fel camddatganiad heb ei gywiro. Rydym wedi argymhell bod y Cyngor yn cynnal adolygiad manwl o'r cynllun cyn paratoi datganiadau ariannol 2026-27.

Camddatganiadau a gywirwyd

Yn ystod ein harchwiliad, canfuom rhai gamddatganiadau sydd wedi cael eu cywiro gan y rheolwyr, ond y dylid eu dwyn i'ch sylw yn ein tyb ni.

Caiff y rhain eu nodi yn **Atodiad 2**.

Materion arwyddocaol eraill

Mae'r Safon Ryngwladol ar Gyfrifyddu 260 yn ei gwneud hi'n ofynnol i ni gyfathrebu gyda'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu. Rhaid i ni roi gwybod i chi am ganfyddiadau arwyddocaol o'r archwiliad a materion eraill os ydynt yn arwyddocaol i'ch goruchwyliaeth chi ar broses adrodd ariannol Cyngor Sir Ynys Môn

Nid chanfuwyd unrhyw faterion o'r fath yn ystod yr archwiliad.

Barn archwilio arfaethedig

Barn archwilio

Rydym yn bwriadu cyhoeddi barn archwilio ddiamod ar gyfrifon eleni unwaith y byddwch chi wedi darparu Llythyr Sylwadau ar ein cyfer (gweler isod).

Caiff ein hadroddiad archwilio arfaethedig ei nodi yn **Atodiad 3**.

Llythyr sylwadau

Llythyr ffurfiol yw Llythyr Sylwadau ac ynddo rydych yn cadarnhau wrthym ni bod yr wybodaeth a ddarparwyd ar ein cyfer yn ystod yr archwiliad yn gywir ac yn gyflawn. Mae peth o'r wybodaeth hon yn ofynnol yn ôl safonau archwilio; gall gwybodaeth arall ymwneud yn benodol â'ch archwiliad chi.

Mae'r llythyr yr ydym yn gofyn i chi ei lofnodi wedi'i gynnwys yn **Atodiad 4** mae ei gynnwys yn gyson â'n cais safonol am sylwadau

Tîm archwilio a chydymffurfio moesegol

Mae prif aelodau fy nhîm a wnaeth y gwaith archwilio, ynghyd â'u manylion cyswllt, eu crynhoi yn **Arddangosyn 1**.

Arddangosyn 1: fy nhîm archwilio lleol

Arweinydd Ymgysylltu

Matthew Edwards
matthew.edwards@archwilio.cymru

Rheolwr Archwilio

Rachel Freitag
rachel.freitag@archwilio.cymru

Arweinydd Archwilio

David Tomalin
david.tomalin@archwilio.cymru

Cydymffurfio â safonau moesegol

Rydym yn cadarnhau:

- ein bod wedi cydymffurfio â'r safonau moesegol y mae'n ofynnol i ni eu dilyn wrth wneud ein gwaith;
- ein bod wedi aros yn annibynnol oddi arnoch chi;
- nad yw ein gwrthrychedd wedi cael ei beryglu; ac
- nad oes gennym unrhyw berthnasoedd a allai danseilio ein hannibyniaeth neu ein gwrthrychedd.

Secondiad staff

Fel a ddatgelwyd yn ein Cynllun Archwilio, mae un o gyflogeion Archwilio Cymru ar secondiad gyda chi. Er mwyn diogelu rhag unrhyw fygythiadau posibl i annibyniaeth a gwrthrychedd archwilwyr, mae'r cyfyngiadau canlynol yn berthnasol yn unol â Safon Foesegol Ddiwygiedig y Cyngor Adrodd Ariannol 2024:

- Ni ymgymherodd y secondai unrhyw gyfrifoldebau rheoli
- roedd y secondiad yn para am 6 mis, sydd o fewn y cyfnod uchaf o 12 mis a ganiateir gan y safon.

Atodiad 1 – Risgiau archwilio a'r canlyniadau

Mae **Arddangosyn 2** yn rhestru'r risgiau archwilio a gynhwyswyd yn fy Nghynllun Archwilio ac yn nodi sut yr aethpwyd i'r afael â hwy fel rhan o'r archwiliad.

Roedd fy Nghynllun Archwilio'n nodi'r risgiau o gamddatganiad perthnasol ar gyfer yr archwiliad o gyfrifon Cyngor Sir Ynys Môn. Mae **Arddangosyn 2** yn rhestru'r risgiau archwilio hyn ac yn nodi sut yr aethpwyd i'r afael â hwy fel rhan o'r archwiliad. Ni adnabuwyd unrhyw risgiau archwilio ychwanegol ers hynny y mae angen eu dwyn i'ch sylw atynt.

Arddangosyn 2: risgiau archwilio a adroddwyd yn flaenorol, gwaith a wnaed a'r canlyniad

Risg archwilio	Gwaith a wnaed	Canlyniad
Risg o wrthwneud gan reolwyr Mae'r risg y gallai rheolwyr wrthwneud rheolaethau'n bresennol ym mhob endid. O ystyried y ffordd anrhagweladwy y gallai gwrthwneud o'r fath ddigwydd, tybir bod hon yn risg arwyddocaol [ISA 240.32-33].	Fe wnaeth y tîm archwilio: • brofi priodoldeb cofnodion siwrnalau ac addasiadau eraill a wnaed wrth baratoi'r datganiadau ariannol; • adolygu amcangyfrifon cyfrifyddu ar gyfer gwyrdueddiadau; a • gwerthuso'r sail resymegol ar gyfer unrhyw drafodion arwyddocaol y tu allan i gwrs arferol busnes.	Nid adnabu fy ngwaith unrhyw achosion o wrthwneud rheolaethau gan reolwyr.

Prisio

rhwymedigaeth/gwarged net y gronfa bensiwn

Mae rhwymedigaeth cronfa bensiwn cynllun pensiwn Llywodraeth Leol (LGPS) fel y'i hadlewyrchir yn y datganiadau ariannol yn amcangyfrif materol.

Mae natur yr amcangyfrif hwn yn golygu ei fod yn destun lefel uchel o ansicrwydd amcangyfrif gan ei fod yn sensitif i addasiadau bach yn y rhagdybiaethau a ddefnyddir yn ei gyfrifiad.

Mae prisiad tair blynedd o'r cynllun wedi'i gynnal ar 31 Mawrth 2025, a fydd yn effeithio ar ddatgeliadau yn natganiadau ariannol y Cyngor am y tro cyntaf ym mlwyddyn ariannol 2025-26.

Mae yna hefyd sawl achos cyfreithiol a allai effeithio ar brisiad y rhwymedigaeth net.

Mae risg felly bod y rhwymedigaeth/gwarged yn cael ei gamddatgan yn sylweddol.

Fe wnaeth y tîm archwilio

- gwerthuso'r cyfarwyddiadau a roddwyd gan reolwyr i'w harbenigwyr rheoli (actwari) ar gyfer yr amcangyfrif hwn a chwmpas gwaith yr actwari;
- asesu cymhwysedd, galluedd a gwrthrychedd yr actwari a gynhaliodd y prisiadau;
- asesu cywirdeb a chyflawnrwydd yr wybodaeth a ddarperir gan y Cyngor i'r actwari i amcangyfrif yr rhwymedigaeth;
- profi cywirdeb rhwymedigaeth a datgeliadau net y gronfa bensiwn yn y datganiadau ariannol gyda'r adroddiad actiwariad gan yr actwari;
- asesu pa mor rhesymol yw'r tybiaethau a wnaed gan yr actwari drwy adolygu adroddiad yr actwari ymgynghorol (arbenigwr yr archwilydd) a chynnal unrhyw weithdrefnau ychwanegol sy'n ofynnol;
- ymgymryd â rhaglen waith i roi sicrwydd dros y data a ddefnyddiwyd gan yr actiwari i ymgymryd â'r prisiad tair blynedd; ac
- asesu a allai unrhyw achosion cyfreithiol gael

Gweler atodiad 2 am

fanylion fy nghanfyddiadau mewn perthynas â phrisio'r rhwymedigaeth net y gronfa bensiwn.

effaith perthnasol ar y rhwymedigaeth gyffredinol net, ac os felly, cadarnhau bod hyn wedi'i gydnabod a'i ddatgelu'n briodol yn y datganiadau ariannol.

Prisio tir ac adeiladau

Mae gwerth tir ac adeiladau a adlewyrchir yn y fantolen a'r nodiadau i'r cyfrifon yn amcangyfrifon materol.

Mae'r amcangyfrif hwn yn ddarostyngedig i lefel uchel o goddrychedd, yn dibynnu ar y rhagdybiaethau arbenigol a rheoli, a gall newidiadau yn y rhain arwain at newidiadau sylweddol i brisiadau.

Mae'n ofynnol i asedau gael eu hailbrizio bob pum mlynedd, ac ar gyfer blwyddyn ariannol 2025-26 mae CIPFA wedi cyflwyno gofynion newydd ar gyfer mesur asedau yn ddilysol, gan gynnwys cymhwyso mynegeo. Bydd hyn yn cyflwyno dyfarniadau a chyfrifiadau ychwanegol i dimau cyllid eu gwneud.

Fe wnaeth y tîm archwilio;

- adolygu'r wybodaeth a ddarparwyd i'r prisiwr i asesu ei chyflawnrwydd;
- gwerthuso cymhwysedd, galluoedd a gwrthrychedd y prisiwr proffesiynol;
- profi sampl o asedau a ailbrisiwyd yn ystod y flwyddyn i sicrhau bod y sail prisio, y data allweddol a'r rhagdybiaethau a ddefnyddir yn y broses brizio yn rhesymol, a'r ailbrisiadau wedi'u hadlewyrchu'n gywir yn y datganiadau ariannol; a
- adolygu'r dull a gymerwyd o gymhwyso mynegeo i sicrhau ei fod yn cydymffurfio â'r safonau perthnasol ac yn arwain at amcangyfrif rhesymol; a;
- profi'r cysoni rhwng y cyfriflyfr ariannol a'r gofrestr asedau.

Gweler **atodiad 2** am fanylion fy nghanfyddiadau mewn perthynas â phrisio tir ac adeiladau.

Tâl Uwch Swyddogion

Er nad oes unrhyw newidiadau sylweddol mewn uwch swyddogion ar gyfer

2025-26, mae'r tâl a delir i uwch swyddogion yn parhau i fod yn uchel diddordeb ac yn faterol yn ôl natur. Yn ogystal, nodwyd gwallau o fewn y datgeliadau yn natganiadau ariannol 2024-25.

Felly, mae risg y bydd hyd yn oed gwallau gwerth isel yn y datgeliad gallai arwain at gamddatganiad materol.

Fe wnaeth y tîm archwilio;

- deall y symudiadau yn yr uwch dîm rheoli yn ystod 2025-26;
- sicrhau bod y tâl a ddatgelwyd yn gyson â thystiolaeth ategol;
- sicrhau bod y symiau a dalwyd yn gyson â'r rhai a gymeradwywyd gan y Cyngor; ac
- sicrhau bod datgeliadau yn gyflawn yn seiliedig ar wybodaeth y tîm a'u bod wedi'u paratoi yn unol â'r gofynion.

Nid oedd fy ngwaith archwilio yn nodi unrhyw broblemau gyda'r datgeliadau sy'n ymwneud â Thâl Uwch Swyddogion.

Datgeliadau partïon cysylltiedig

Mae rhaid i'r datganiadau ariannol ddatgelu unrhyw berthynas partïon cysylltiedig ynghyd â'r trafodion a'r balansau rhwng y Cyngor a'r corff arall.

Mae gan y Cyngor lawer o berthnasau y gellid eu hystyried yn barti cysylltiedig. Mae llawer yn adnabyddus, er enghraifft, Llywodraeth Cymru fel ariannwr.

Pan fo perthnasoedd partïon cysylltiedig yn codi trwy berthnasoedd swyddogion unigol neu gynghorwyr, mae'n debygol y bydd llai o dryloywder ynghylch y perthnasoedd hyn. Mae'r trafodion o ddiddordeb mawr i'r cyhoedd ac fe'u hystyrir yn faterol yn ôl eu natur.

Mae risg o gamddatganiadau perthnasol oherwydd datgeliadau anghyflawn neu anghywir, hyd yn oed pan fo'r rhain o werth cymharol isel.

Fe wnaeth y tîm archwilio:

- Adolygu proses y Cyngor ar gyfer nodi perthnasoedd partïon cysylltiedig a thrafodion a balansau cysylltiedig;
- Ymgymryd â gweithdrefnau i gadarnhau cwblhau perthnasoedd partïon cysylltiedig
- Sicrhau bod datgeliadau yn gyflawn, yn gywir, yn gyson â thystiolaeth ac yn unol â'r Cod Llywodraeth Leol.

Gweler atodiad 2 am fanylion fy nghanfyddiadau mewn perthynas â datgeliadau partïon cysylltiedig.

Atodiad 2 – Crynodeb o gywiriadau a wnaed

Yn ystod ein harchwiliad, canfuom y camddatganiadau canlynol sydd wedi'u cywiro gan y rheolwyr, ond y dylid eu dwyn i'ch sylw yn ein tyb ni.

Gwerth y cywiriad	Maes yn y cyfrifon	Eglurhad
£9,186,000	Mantolen Rhwymedigaethau hirdymor eraill: Cynyddu £9,186,000 <i>Effeithiodd y mater hwn ar yr holl ddatgeliadau a balansau wrth gefn sy'n gysylltiedig â phensiynau. O ganlyniad, roedd angen nifer o ddiwygiadau cysylltiedig trwy gydol y cyfrifon, gan gynnwys Incwm Cynhwysfawr Arall, Datganiad Symud mewn Cronfeydd Wrth Gefn, nodiadau 4, 6, 9 a 34.</i>	Roedd angen cywiriadau ar draws cofnodion pensiwn IAS 19, cronfeydd wrth gefn a datgeliadau cysylltiedig ar ôl derbyn adroddiad actiwaraid diwygiedig gan Hymans Robertson.
£7,438,000	Nodyn 13a – Asedau Cyfredol Anheddau Cyngor: Gostyngiad o £7,438,000 Cronfeydd wrth Gefn na ellir eu defnyddio Cronfa Ailbrisio: Gostyngiad £7,438,000	Diwygiwyd prisiad anheddau y Cyngor i adlewyrchu eu prisiad ar 31 Mawrth 2026.
£2,705,000	Mantolen Credydwy'r tymor byr: Cynnydd o £2,705,000	Diwygiwyd y cronriad absenoldeb cronedig i sicrhau ei fod yn cael ei baratoi yn unol â'r

	Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Cost gwasanaethau: Cynnydd o £2,705,000	Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol.
	Cronfeydd wrth gefn Mantolen na ellir eu defnyddio Cyfrif addasu absenoldebau cronedig: Cynnydd o £2,705,000	
£1,267,000	Mantolen Dyledwyr Tymor Byr: Gostyngiad o £1,267,000 Credydwyr tymor byr: Cynnydd o £1,267,000	Mae'r Cyngor yn darparu gwasanaethau ariannol ar gyfer sawl cronfa ymddiriedolaeth a ddatgelir yn nodyn 32. Er bod incwm, gwariant, asedau a rhwymedigaethau sylfaenol yr ymddiriedolaethau yn parhau i fod y tu allan i ddatganiadau ariannol y Cyngor, mae arian parod a ddelir ar eu rhan yn cael ei gydnabod o fewn arian parod a chyfwerth ag arian parod y Cyngor a dylid ei gyfateb â balans credydwr net. Canfu ein profion fod y balansau hyn wedi'u rhannu rhwng

		dyledwyr a chredydwyr yn hytrach na'u cyflwyno fel credydwr net, ac mae'r cywiriad yn dod â'r driniaeth yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol.
£913,000	Mantolen Dyledwyr Tymor Byr: Gostyngiad o £911,000 Credydwyr Tymor Byr: Gostyngiad o £4,000 Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Gwariant rheoleiddio ac economaidd: Cynnydd o £907,000 Datganiad Symudiadau Mewn cronfeydd wrth gefn Balans cronfa y Cyngor: Cynnydd o £908,000 Cronfa wrth Gefn NWEAB: Gostyngiad o £913,000 Cyfrif Addasu Absenoldebau Cronedig: Gostyngiad o £5,000.	Tynnwyd balansau sy'n ymwneud â Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru o ddatganiadau ariannol y Cyngor, gan eu bod bellach yn rhan o Gyd-bwyllgor Corfforaethol Gogledd Cymru.
£621,000	Nodyn 13a – Asedau Angyfredol Tir ac Adeiladau: Gostyngiad £621,000 Cronfeydd wrth Gefn na ellir eu defnyddio	Diwygiwyd gwerth llyfr gros garejys y Cyngor i adlewyrchu eu prisiad ar 31 Mawrth 2026.

Cronfa Wrth Gefn Ailbrisio: Gostyngiad £621,000		
£616,000	Nodyn 13a – Asedau Angyfredol Tir ac Adeiladau: Gostyngiad £616,000 Anheddau Cyngor: Cynnydd o £616,000	Ailddosbarthwyd asedau anghyfredol i sicrhau eu bod yn cael eu cyflwyno yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol.
£571,000	Nodyn 13a – Asedau Angyfredol Asedau PPE dan gyfraniad: Ailddosbarthu i Gerbydau, Offer ac Offer: Gostyngiad o £571,000	Roedd asedau wedi'u hailddosbarthu fel gweithredol yn ystod y flwyddyn, er eu bod yn parhau i fod yn asedau yn cael eu hadeiladu ar 31 Mawrth 2026. Diwygiwyd y dosbarthiad yn unol â hynny.
£297,000	Nodyn 13a – Asedau Angyfredol Asedau PPE sy'n cael eu hadeiladu: Cynnydd o £297,000 i'r ailddosbarthiad i asedau cymunedol	Cafodd ased a gyflwynwyd yn flaenorol fel ased sy'n cael ei adeiladu ei ailddosbarthu fel ased cymunedol i adlewyrchu ei statws gweithredol ar 31 Mawrth 2026.
£278,000	Nodyn 13a – Asedau Angyfredol Tir ac Adeiladau: Cynnydd o £278,000 Cronfeydd wrth Gefn na ellir eu defnyddio	Diwygiwyd y prisiad o bedwar ased a ailddosbarthwyd o 'asedau sy'n cael eu hadeiladu' i 'dir ac

	Cronfa Wrth Gefn Ailbrisio: Cynnydd o £418,000 Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Gwarged ar ailbrisio asedau anghyfredol: Gostyngiad o £140,000	adeiladau' i sicrhau eu bod yn cael eu prisiau'n gywir a'u cyflwyno'n briodol yn y datganiadau ariannol.
£219,000	Nodyn 13a – Asedau Angyfredol Anheddau Cyngor: Gostyngiad o £219,000 Tir ac Adeiladau: Cynnydd o £219,000	Ailddosbarthwyd asedau anghyfredol i sicrhau eu bod yn cael eu cyflwyno yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol.

Diwygiadau sy'n effeithio ar nodiadau datgelu

Gwerth y cywiriad	Maes yn y cyfrifon	Eglurhad
£14,616,000	Nodyn 39 – Treth Cyngor Dyfarnwyd y dreth gyngor i breswylwyr: Gostyngiad £14,616,000	Ychwanegwyd Gostyngiad y Dreth Gyngor a ddyfarnwyd i breswylwyr yn anghywir at enillion y dreth gyngor yn hytrach na'u didynnu ohonynt o fewn datgeliad y Dreth Gyngor. Cywirwyd y datgeliad i gyflwyno'r balans yn gywir.
£4,732,000	Nodyn 14 – Ymrwymadau Cyfalaf Sylweddol Wedi cynyddu gan £4,732,000	Diwygiwyd y datgeliad ymrwymadau cyfalaf i gynnwys dau ymrwymiad a oedd wedi'u hepgor o'r Datganiad Cyfrifon drafft.

£600,000	Nodyn 35b – Rhwymedigaethau ariannol a ddelir gan y Cyngor PWLb: Datgeliad Gwerth Teg Tymor Hir: Gostyngiad £600,000	Diwygiwyd y datgeliad gwerth teg ar gyfer benthyca i sicrhau bod y swm a ddatgelwyd yn cael ei nodi'n gywir.
----------	---	--

Amrywiol	Nodyn 32 – Trafodion Partïon Cysylltiedig Canolfan Ucheldre - gwariant: Cynnydd o £21,000 Cylch Meithrin Llannerchymedd - gwariant: Cynnydd o £76,000 Cylch Meithrin Llannerchymedd - symiau sy'n ddyledus gan: Cynnydd o £1,000 Porthladd Rhydd Ynys Môn - Symiau sy'n ddyledus i: Cynnydd o £11,557,000	Diwygiwyd y datgeliad partïon cysylltiedig i sicrhau bod yr holl drafodion a balansau partïon cysylltiedig a nodwyd yn cael eu datgelu'n llawn ac yn gywir.
----------	--	---

Amrywiol	Amrywiol	Gwnaed sawl mân welliant i wella eglurder i'r darlennydd a'r cyflwyniad hefyd.
----------	----------	--

Atodiad 3 – Adroddiad archwilio arfaethedig

Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i aelodau Cyngor Sir Ynys Môn

Barn ar y datganiadau ariannol

Rwyf wedi archwilio datganiadau ariannol Cyngor Sir Ynys Môn ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026 dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Cyngor Sir Ynys Môn yn cynnwys y Dadansoddiad o Wariant a Chyllid, y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Llifoedd Arian Parod, y Datganiad Symud ar y Cyfrif Refeniw Tai, Datganiad Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisïau cyfrifyddu perthnasedd arwyddocaol.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a'r safonau cyfrifyddu rhyngwladol a fabwysiadwyd yn y DU fel y'u dehonglwyd ac y'u haddaswyd gan y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2025-26.

Yn fy marn i, ym mhob ffordd berthnasol, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Cyngor Sir Ynys Môn ar 31 Mawrth 2026 ac o'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar y dyddiad hwnnw; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a'r safonau cyfrifyddu rhyngwladol a fabwysiadwyd yn y DU fel y'u dehonglwyd ac y'u haddaswyd gan y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2025-26.

Sail y farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISAs (Y DU)) a Nodyn Ymarfer 10 'Archwilio datganiadau ariannol a rheoleidd-dra cyrff y sector cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig'. Caiff fy nghyfrifoldebau dan y safonau hynny eu disgrifio ymhellach yn yr adran o'm hadroddiad sy'n nodi cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol.

Mae fy staff a minnau'n annibynnol o Gyngor Sir Ynys Môn yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio yr wyf wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail i'm barn.

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod defnyddio'r sail gyfrifyddu busnes gweithredol i baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith yr wyf wedi'i gyflawni, nid wyf wedi adnabod unrhyw ansicrwydd perthnasol mewn perthynas â digwyddiadau neu amodau a all, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu Cyngor Sir Ynys Môn i barhau i fabwysiadu'r sail gyfrifyddu busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeng mis o leiaf o'r dyddiad pan awdurdodir cyhoeddi'r datganiadau ariannol.

Caiff fy nghyfrifoldebau i a chyfrifoldebau'r swyddog cyllid cyfrifol mewn perthynas â busnes gweithredol eu disgrifio yn yr adrannau perthnasol o'r adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth yn yr adroddiad blynyddol, heblaw am y datganiadau ariannol a'm hadroddiad i fel archwilydd ar y rhain. Y Swyddog Cyllid Cyfrifol sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw fy marn am y datganiadau ariannol yn cwmparu'r wybodaeth arall a, heblaw i'r graddau a nodir yn benodol fel arall yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar yr wybodaeth arall honno.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn berthnasol anghyson â'r datganiadau ariannol neu wybodaeth a gafwyd wrth gyflawni'r archwiliad, neu'n ymddangos fel arall fel pe bai wedi cael ei chamddatgan yn berthnasol. Os wyf yn canfod anghysonderau perthnasol o'r fath neu wybodaeth berthnasol o'r fath sy'n ymddangos fel pe bai wedi cael ei chamddatgan, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn achosi camddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Yn seiliedig ar y gwaith yr wyf wedi'i wneud, os wyf yn dod i'r casgliad bod yr wybodaeth arall hon wedi'i chamddatgan yn berthnasol, mae'n ofynnol i mi nodi'r ffaith honno.

Nid oes unrhyw beth gennyf i'w nodi yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a geir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2025-26;
- mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r canllawiau.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth am Gyngor Sir Ynys Môn a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol, yn fy marn i:

- nid wyf wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad;
- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol, neu ni chafwyd ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad o ganghennau nad ymwelodd fy nhîm â hwy; neu
- nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu.

Cyfrifoldebau'r swyddog cyllid cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel a esbonnir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau am y Datganiad Cyfrifon, y swyddog cyllid cyfrifol sy'n gyfrifol am:

- baratoi'r datganiad cyfrifon, sy'n rhoi darlun gwir a theg ac sy'n cydymffurfio ag arferion priodol;
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol;
- pa bynnag reolaethau mewnol sy'n angenrheidiol ym marn y swyddog cyllid cyfrifol i allu paratoi datganiadau cyfrifon heb unrhyw gamddatganiadau perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall;
- asesu gallu Cyngor Sir Ynys Môn i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu fel y bo'n gymwys, faterion sy'n ymwneud â'r busnes gweithredol a defnyddio sail gyfrifyddu busnes gweithredol oni bai bod y swyddog cyllid cyfrifol yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan Gyngor Sir Ynys Môn yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb yw archwilio'r datganiadau ariannol yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch p'un a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhai heb unrhyw gamddatganiad perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU wastad yn canfod camddatganiad perthnasol pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe'u hystyrir yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae afreolaidd-dra, gan gynnwys twyll, yn golygu achosion o ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau. Rwy'n dylunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a nodir uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreolaidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau'n cynnwys y canlynol:

- Holi'r rheolwyr, pennaeth archwilio mewnol a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennaeth ategol mewn perthynas â pholisïau a gweithdrefnau Cyngor Sir Ynys Môn sy'n ymwneud ag:
 - adnabod, gwerthuso a chydymffurfio â deddfau a rheoliadau a ph'un a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio;
 - canfod ac ymateb i'r risgiau o dwyll a ph'un a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, tybiedig neu honedig; a hefyd
 - y rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau.
- Ystyried fel tîm archwilio sut a ble allai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll. Fel rhan o'r drafodaeth hon, canfûm botensial ar gyfer twyll yn y meysydd canlynol: cofnodi siwrnalau anarferol;
- Cael dealltwriaeth am y fframwaith awdurdod sydd gan Gyngor Sir Ynys Môn, yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol eraill y mae Cyngor Sir Ynys Môn yn gweithredu oddi mewn iddynt, gan ganolbwyntio ar y deddfau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau Cyngor Sir Ynys Môn.
- Cael dealltwriaeth am berthnasoedd partïon cysylltiedig.

Yn ychwanegol at yr uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a ganfuwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu'r datgeliadau yn y datganiadau ariannol a phrofi yn erbyn dogfennaeth ategol i asesu cydymffurfiaeth â deddfau a rheoliadau perthnasol a drafodir uchod;
- holi'r rheolwyr, y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac ymgynghorwyr cyfreithiol ynghylch ymglyfreithiad a hawliadau gwirioneddol a phosibl;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu;
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll trwy wrthwneud rheolaethau gan reolwyr, profi priodoldeb cofnodion siwrnalau ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wnaed wrth lunio amcangyfrifon cyfrifyddu'n rhoi arwydd o wyrddedd bosibl; a gwerthuso'r rhesymeg fusnes dros unrhyw drafodion arwyddocaol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrs arferol busnes.

Fe wnes i hefyd gyfleu deddfau a rheoliadau dynodedig perthnasol a risgiau posibl o dwyll i holl aelodau'r tîm archwilio ac aros yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau trwy gydol yr archwiliad.

Effeithir ar y graddau y mae fy ngweithdrefnau'n gallu canfod afreolaidd-dra, gan gynnwys twyll, gan yr anhawster cynhenid o ran canfod afreolaidd-dra, effeithiolrwydd rheolaethau Cyngor Sir Ynys Môn, a natur, amseriad a hyd a lled y gweithdrefnau archwilio a gyflawnwyd.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilio.

Cyfrifoldebau eraill yr archwilydd

Rwy'n cyfathrebu gyda'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch, ymhlith materion eraill, cwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau archwilio arwyddocaol, gan gynnwys unrhyw ddiffygion arwyddocaol mewn rheolaeth fewnol yr wyf yn eu hadnabod yn ystod fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau'r archwiliad

Yr wyf yn tystio fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Cyngor Sir Ynys Môn yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Catherine Mealing-Jones
Archwilydd Cyffredinol Cymru
29 Medi 2026

1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd,
CF10 4BZ

Atodiad 4 – Llythyr sylwadau

Llythyr Sylwadau Terfynol

Archwilydd Cyffredinol Cymru
Swyddfa Archwilio Cymru
1 Cwr y Ddinas
Caerdydd
CF10 4BZ

28 Medi 2026

Sylwadau ynghylch datganiadau ariannol 2025-26

Darperir y llythyr hwn mewn cysylltiad â'ch archwiliad o ddatganiadau ariannol (gan gynnwys y rhan o'r Adroddiad ar Gydabyddiaeth Ariannol sy'n cael ei harchwilio) Cyngor Sir Ynys Môn ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 March 2026 at ddiben mynegi barn ynglŷn â'u gwirionedd a thegwch a'u paratoi'n briodol.

Yr ydym ni'n cadarnhau hyd eithaf ein gwybodaeth a'n cred ar ôl gwneud yr ymholiadau a oedd yn ddigonol yn ein tyb ni, y gallwn gyflwyno'r sylwadau canlynol i chi.

Sylwadau'r rheolwyr

Cyfrifoldebau

Yr ydym ni wedi cyflawni ein cyfrifoldebau am:

- baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â gofynion deddfwriaethol a Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2025-26; yn arbennig mae'r datganiadau ariannol yn rhoi golwg gywir a theg yn unol â hwy;
- dylunio, gweithredu, cynnal ac adolygu rheolaeth fewnol i atal a chanfod twyll a gwallau.

Gwybodaeth a ddarparwyd

Rydym wedi darparu'r canlynol ar eich cyfer:

- mynediad llawn at:
 - yr holl wybodaeth yr ydym yn ymwybodol ohoni sy'n berthnasol i baratoi'r datganiadau ariannol megis llyfrau cyfrifon a dogfennaeth ategol, cofnodion cyfarfodydd a materion eraill;
 - gwybodaeth ychwanegol yr ydych chi wedi gofyn amdani gennym ni at ddiben yr archwiliad; a
 - mynediad digyfngiad at aelodau o staff y penderfynoch chi fod angen cael tystiolaeth archwilio ganddynt;
- canlyniadau ein hasesiad ni o'r risg y gallai'r datganiadau ariannol fod wedi'u camddatgan yn berthnasol o ganlyniad i dwyll;
- ein gwybodaeth ni am dwyll gwirioneddol neu dwyll tybiedig yr ydym ni'n ymwybodol ohono ac sy'n effeithio ar Gyngor Sir Ynys Môn ac sy'n cynnwys:
 - rheolwyr;
 - cyflogeion sydd â rolau arwyddocaol mewn rheolaeth fewnol; neu
 - eraill lle gallai'r twyll gael effaith berthnasol ar y datganiadau ariannol;
- ein gwybodaeth ni am unrhyw honiadau o dwyll gwirioneddol, neu dwyll tybiedig, sy'n effeithio ar y datganiadau ariannol a gyflëwyd gan gyflogeion, cyn-gyflogeion, rheoleiddwyr neu eraill;
- ein gwybodaeth ni am bob achos hysbys o ddiffyg cydymffurfio gwirioneddol neu ddiffyg cydymffurfio tybiedig â deddfau a rheoliadau y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol;
- gwybodaeth am bwy yw'r holl bartïon cysylltiedig a'r holl berthnasodd a thrafodion partïon cysylltiedig yr ydym yn ymwybodol ohonynt;

Sylwadau am y datganiadau ariannol

Mae'r holl drafodion, asedau a rhwymedigaethau wedi cael eu cofnodi yn y cofnodion cyfrifyddu ac fe'u hadlewyrchir yn y datganiadau ariannol.

Mae'r dulliau, y data a'r tybiaethau arwyddocaol a ddefnyddiwyd i lunio amcangyfrifon cyfrifyddu, a'u datgeliadau cysylltiedig, yn briodol i gyflawni cydnabyddiaeth, mesuriad neu ddatgeliad sy'n rhesymol yng nghydestun y fframwaith adrodd ariannol perthnasol.

Rhoddwyd cyfrif priodol am berthnasoedd a thrafodion partïon cysylltiedig ac maent wedi cael eu datgelu'n briodol.

Lle cafwyd digwyddiadau ar ôl y dyddiad adrodd yr oedd yn ofynnol gwneud addasiad ar eu cyfer neu eu datgelu, mae'r holl addasiadau a datgeliadau hyn wedi cael eu gwneud.

Mae pob ymgyfreithiad a hawliad gwirioneddol neu bosibl hysbys y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol wedi cael eu datgelu wrth yr archwilydd a rhoddwyd cyfrif amdanynt ac maent wedi cael eu datgelu yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol perthnasol.

Nid oes unrhyw gamddatganiadau perthnasol, gan gynnwys hepgoriadau, yn y datganiadau ariannol. Mae yna un camddatganiad nas cywirwyd yn y cyfrifon. Mae effaith y camddatganiad nas cywirwyd a ganfuwyd yn ystod yr archwiliad yn amherthnasol, yn unol ac ar y cyd, i'r datganiadau ariannol o'u cymryd yn eu cyfanrwydd.

Sylwadau gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

Rydym yn cydnabod bod y sylwadau a wnaed gan y rheolwyr, uchod, wedi cael eu trafod gyda ni.

Rydym yn cydnabod ein cyfrifoldeb am baratoi datganiadau ariannol gwir a theg yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol perthnasol. Cymeradwywyd y datganiadau ariannol gan Gyngor Sir Ynys Môn ar 28 Medi 2026.

Yr ydym yn cadarnhau ein bod wedi cymryd pob cam y dylem fod wedi'i gymryd er mwyn ein gwneud ein hunain yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac er mwyn cadarnhau ei bod wedi cael ei chyfleu i chi. Rydym yn cadarnhau, hyd y gwyddom, nad oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad ydych chi'n ymwybodol ohoni.

Llofnodwyd gan:

Llofnodwyd gan:

Cyfarwyddwr Swyddogaeth
(Adnoddau) – Swyddog Adain 151
Dyddiad: 28 Medi 2026

Cadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu
ac Archwilio
Dyddiad: 28 Medi 2026

Ansawdd archwilio

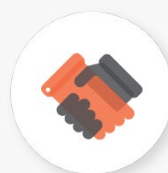
Mae ein hymrwymiad i ansawdd archwilio yn Archwilio Cymru'n un llwyr. Rydym ni'n credu bod a wnelo ansawdd archwilio â chael pethau'n iawn y tro cyntaf.

Rydym yn defnyddio model tair llinell sicrwydd i ddangos sut yr ydym yn cyflawni hyn. Rydym wedi sefydlu Pwyllgor Ansawdd Archwilio i gydlyn a goruchwyllo'r trefniadau hynny. Creffir yn annibynnol ar ein gwaith gan Sefydliad Cyfrifwyr Siartredig Cymru a Lloegr ac mae Cadeirydd ein Bwrdd yn gweithredu fel dolen gyswllt i'n Bwrdd ar ansawdd archwilio. I gael rhagor o wybodaeth gweler ein [Hadroddiad Ansawdd Archwilio diweddaraf](#).

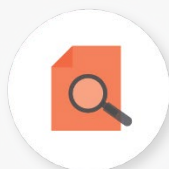
Ein Pobl

- Dewis y tîm cywir
- Defnyddio arbenigwyr
- - Goruchwyliaeth ac adolygu

Trefniadau ar gyfer sicrhau ansawdd archwilio Dewis y tîm cywir

- Plattform archwilio
- Moeseg
- Canllawiau
- Diwylliant
- Dysgu a datblygu
- Arweinyddiaeth
- Cymorth technegol

Sicrwydd annibynnol

- Adolygiadau Ansawdd Allanol
- Adolygiadau â thema
- Adolygiadau oer
- Dadansoddiad o wraidd y problem
- Adolygiad gan gymheiriaid
- Pwyllgor Ansawdd Archwilio
- Monitro allanol

Eich cefnogi chi

Mae gan Archwilio Cymru ystod o adnoddau i roi cymorth i graffu ar gyrff cyhoeddus Cymru, ac i'w cynorthwyo i barhau i wella'r gwasanaethau y maent yn eu darparu i bobl Cymru.

Ewch at ein gwefan i ganfod:

Ein cyhoeddiadau sy'n cwmpasu ein gwaith archwilio mewn cyrff cyhoeddus.

Gwybodaeth am ein gwaith sydd ar ddod a'n blaenraglen waith ar gyfer archwilio perfformiad.

Offer data i'ch helpu i gael dealltwriaeth well am dueddiadau mewn gwariant cyhoeddus.

Manylion ein gwaith a'n digwyddiadau Arfer Da gan gynnwys rhannu arfer a mewnwleddiadau sy'n dod i'r amlwg o'n gwaith archwilio.

Ein cylchlythyr sy'n darparu diweddariadau rheolaidd i chi ar ein gwaith archwilio gwasanaethau cyhoeddus, arfer da, a digwyddiadau.

Archwilio Cymru

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

We welcome correspondence and
telephone calls in Welsh and English.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a
galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. ff

